

Õiguskantsleri Kantselei

Teie 04.05.2015 nr

Meie 16.06.2015 nr 14-1/150672/1502720

Selgitav vastus Lapsele lasteaeda järele tulemine

Lugupeetud [ ]

Pöördusite õiguskantsleri poole selgitustaotlusega, milles küsisite, kas lasteaia kodukorras on võimalik reguleerida lapsele lasteaeda järele tulemise küsimusi. Täpsemalt soovisite teada, kas lasteaia kodukorras võib sätestada, mis tingimustel võib lapsele lasteaeda järele tulla tema alaealine pereliige. Samuti küsisite, kas lapsel on lubatud iseseisvalt lasteaias käia.

Õiguskantsleri seaduse järgi ei ole õiguskantsleri ülesandeks õigusaktide kohta selgituste jagamine ega õigusnõustamine, kuid kuna Teie tõstatatud küsimused puudutavad paljusid lapsi ja peresid ning olete nendes küsimustes juba erinevate isikute poole pöördunud, palus õiguskantsler mul jagada Teile selgitusi.

Vastavalt [perekonnaseaduse](#) § 116 lõikele 2 on vanemal õigus ja kohustus hoolitseda oma alaealise lapse eest. Vanema hooldusõigus hõlmab muuhulgas õigust otsustada lapsega seotud asju. Tulenevalt eeltoodust langetab kõiki lapsesse puutuvaid otsuseid lapsevanem, kes seejuures peab järgima lapse parimaid huve. Nii võib lapsevanem otsustada, et tema lasteaias käivat last viib lasteaeda ja toob lasteaiaast koju vanem õde või vend, kes ei ole täisealine. Iga sellise otsuse langetamisel peab lapsevanem kaaluma, kas selline lahendus on turvaline ning laste (nii lasteaias käiva lapse kui talle järele tuleva õe või venna) parimates huvides. Õigusnormidega ei ole võimalik ammendavalt reguleerida kõiki elus ette tulevaid olukordi. Samuti ei ole võimalik üheselt määratleda, millistes olukordades võivad vanemad õed-vennad nooremate eest hoolitseda ja neile jõukohaseid ülesandeid täita ja millistel juhtudel mitte. Paratamatult peab selliseid küsimusi lahendama juhtumipõhiselt ning sõltuvalt konkreetse lapse küpsusastmest ja sõltuvalt asjaoludest (näiteks võib määrava tähtsusega olla kodu lähedus lasteaiale ja kohalikud liiklusolud).

Lasteaia jaoks on esmatähtis, et vanemad teavitaks lasteaeda sellest, kes perekonnaliikmetest võib lapsele lasteaeda järele tulla. Seega võiks lasteaia kodukorras kindlasti reguleerida, et lasteaed annab lapse üle teisele isikule (kes ei ole lapsevanem) juhul, kui lapsevanem on lasteaeda sellest eelnevalt informeerinud.

Samas on oluline, et lisaks vanemale vastutab ka lasteaed lapse elu ja tervise eest ning laiemalt lapse heaolu tagamise eest.¹ Seega hoolimata sellest, millise otsuse on lapse lasteaiast koju toomise küsimuses langetanud lapsevanem, peab lasteaia personal sekkuma, kui ta näeb, et lapsevanema otsus on ilmselgelt lapse parimate huvidega vastuolus. Nii näiteks ei peaks lasteaed lubama vanemal õel või vennal nooremalt lasteaiast koju viia, kui lasteaial tekib põhjendatud kahtlus, et see võib vanemal õel või vennal üle jõu käia, isegi kui eelnevalt oli selline lahendus lasteaia ja vanema vahel kooskõlastatud. Elu on kirev ja ettearvamatu – näiteks võib tuua vanema õe või venna ootamatu terviserikke, alkoholi või muu uimasti mõju all olemise, ekstreemsed ilmaolud jne. Sellises olukorras peaks lasteaed võtma ühendust vanemaga, et olukorda selgitada ja leida kojuminekuks lapsele (lastele) turvaline lahendus. Lasteaed ei pääse viidatud olukordades kaalutlusotsuse tegemisest, eesmärgiga seada esikohale lapse turvalisus ja tema parimad huvid.

Kui lasteaia hinnangul rikub vanem oma otsustega lapse heaolu ning seab ohtu lapse turvalisuse, tuleb vajadusel teavitada sellest kohaliku omavalituse lastekaitsetöötajat, äärmuslikel juhtudel ka politseid. Koolieelse lasteasutuse seaduse § 20 lg 3 järgi on lasteasutuse personal kohustatud andma teavet valla- või linnavalitsuse ametnikule, kelle pädevusesse kuuluvad sotsiaaltöö või lastekaitseküsimused, kui on selgunud, et lapse kodune kasvukeskkond on ebarahuldav või kui laps on kehalise, emotsionaalse või seksuaalse väärkohtlemise ohver. Seega lasub lapsevanemal küll esmavastutus ning talle kuulub otsustusõigus lapse suhtes, kuid lasteaia personal peab teavitama kohaliku omavalitsuse lastekaitsetöötajat, kui ta näeb, et lapsevanema otsused ei ole lapse parimate huvidega kooskõlas.

Kõik eeltoodud selgitused kehtivad ka küsimuse puhul, kas laps võib iseisesivalt lasteaeda tulla ja lasteaiast koju minna. Nagu eelpool märgitud, on lapsevanemal õigus teha lapsesse puutuvaid otsuseid ning kui lapsevanem leiab, et tema lapse küpsusaste ning kodu asukoht ja liiklusolud koostoimes (näiteks juhul, kui laps elab lasteaiaga samal tänaval) võimaldavad lapsel iseisesivalt lasteaeda tulla ja lasteaiast koju minna, siis ei saa välistada ka sellise variandi lubatavust. Samas leian, et lahendus, kus laps käib lasteaias iseisesivalt, peaks olema erandlik ning saab kõne alla tulla eelkõige koolieelikute puhul. Kindlasti on siinkohal oluline lasteaia nõustav roll.²

Tänan Teid pöördumise eest ja loodan, et selgitustest on Teile abi.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Kristel Lekko
õigusteestuse juhataja-õiguskantsleri nõunik
õiguskantsleri volitusel

Kristi Paron 6938411
Kristi.Paron@oiguskantsler.ee

---

¹ Koolieelse lasteasutuse seaduse § 22 lg 2 järgi hoolitsevad pedagoogid laste elu ja tervise eest lasteasutuses.

² Koolieelse lasteasutuse seaduse § 22 lg 3 järgi on pedagoogid kohustatud nõustama lasteasutuses käivate laste vanemaid nende soovil õppe- ja kasvatusküsimustes.